

Тарас СКУРСЬКИЙ,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль)*

ОСОБЛИВОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Вища медична освіта в Україні, як і в усьому світі, є надзвичайно важливою складовою підготовки майбутніх фахівців сфери охорони здоров'я, які повинні бути готовими до надання медичної допомоги в різних ситуаціях.

Однак, починаючи з лютого 2022 р., Україна опинилася у складних умовах війни, що суттєво вплинуло на всі сфери життя, зокрема й на систему вищої медичної освіти.

Проведемо аналіз основних викликів з якими стикаються заклади вищої медичної освіти України, а також заходи, які вживаються для забезпечення безперервності та ефективності освітнього процесу.

В умовах воєнного стану в Україні дистанційне навчання стало необхідною альтернативою традиційним формам освіти. З початком повномасштабного вторгнення багато медичних закладів були змушені перейти на дистанційне навчання. Це стало необхідним кроком для забезпечення безпеки здобувачів вищої освіти та викладачів. Використання технологій, таких як "Zoom", "Google Meet", "Microsoft Teams" та інших спеціалізованих платформ стало рутинним явищем.

Проте, одним із основних викликів дистанційного навчання є нерівний доступ до Інтернету. У деяких регіонах, особливо в зоні бойових дій інфраструктура зазнала значних руйнувань, що ускладнює можливість здобувачів брати участь у дистанційних заняттях. Онлайн-формат навчання обмежує можливості для інтерактивності.

Зрештою, дистанційне навчання в медицині має свої особливості. Медичні дисципліни зазвичай вимагають не лише теоретичних знань, але й практичних навичок. Відповідно університети намагаються знайти баланс між теоретичною підготовкою та можливістю отримати практичний досвід.

Війна також викликає психологічні проблеми у здобувачів і викладачів. Стрес, пов'язаний із бойовими діями значною мірою впливає на

концентрацію уваги та мотивацію до навчання. Чимало здобувачів освіти переживають емоційні труднощі, що вимагає організації підтримки з боку закладів освіти. В університетах розробляються програми психологічної підтримки для здобувачів і працівників. Організовано кабінети психологічної допомоги, де проводять індивідуальні та групові консультації, тренінги з управління стресом.

Одним з основних аспектів медичної освіти є клінічна практика. Однак в умовах війни багато лікарень стали недоступними для здобувачів освіти через ризик небезпеки, руйнування самих закладів охорони здоров'я, переповненість останніх потерпілими та пораненими. Це може призвести до того, що здобувачі не зможуть отримати достатніх практичних навичок, необхідних для подальшої роботи.

У зв'язку з цим медичні заклади шукають альтернативні способи для забезпечення практичної підготовки. Деякі з них використовують центри симуляційного навчання, де здобувачі освіти можуть відпрацьовувати свої навички на симуляторах, що максимально імітують реальні клінічні ситуації. Водночас є можливість брати активну участь у медичних заходах, особливо у тих регіонах, де бойові дії є не настільки інтенсивними. Здобувачі вищої освіти надають допомогу у військових госпіталях, медичних пунктах, стаціонарах, амбулаторно-поліклінічних закладах, беруть активну участь в медичному сортуванні під час масових поступлень потерпілих та в лікувально-діагностичному процесі.

Багато здобувачів і викладачів університетів активно залучені до волонтерських програм, надаючи допомогу військовим і цивільним пацієнтам. Це дозволяє не лише сформуванню активну громадянську позицію в молоді, але й набути практичного досвіду в екстремальних умовах.

З метою адаптації до нових умов заклади вищої освіти переглядають навчальні програми. Зосереджується увага на практичних аспектах медицини, які є важливими в бойовий час. В освітні програми включено курси з екстреної медицини, надання першої допомоги в умовах бойових дій та управління кризовими ситуаціями. Враховуючи реалії сьогодення, це дає змогу здобувачам бути підготовленими до роботи в екстремальних умовах.

Для продовження освіти та забезпечення безпеки деякі здобувачі продовжують навчання в іноземних медичних закладах. Є міжнародні програми, які частково фінансують витрати пов'язані з навчанням за кордоном.

Університети активно співпрацюють з міжнародними організаціями та закладами, які готові підтримати українських здобувачів освіти, надаючи стипендії, навчальні матеріали та можливості для обміну досвідом між країнами.

Вища медична освіта в Україні в умовах війни стикається з численними викликами, але водночас демонструє чималу гнучкість та адаптивність. В умовах кризи медичні заклади вищої освіти продовжують шукати нові підходи до підготовки фахівців, забезпечуючи їх необхідними знаннями та навичками для роботи в екстремальних ситуаціях. Важливо, щоб система вищої освіти в Україні продовжувала розвиватися, відповідала вимогам часу та забезпечувала високий рівень професіоналізму, що стосується питань підготовки медичних фахівців, які зможуть ефективно реагувати на виклики, з якими стикається країна.

Список використаних джерел:

1. Титова Н., Меренюк К. Цифрова грамотність майбутніх вчителів в реаліях широкомасштабної військової агресії (український досвід). *Освіта майбутнього*. 2022. Том 2. С. 43-54. DOI: <https://doi.org/10.57125/FED/2022.10.11.33> (дата звернення: 10.10.2024).
2. Боднар П. Я., Беденюк А. Д., Боднар Т. В., Боднар Л. П. Парадигма вищої медичної освіти в умовах війни та глобальних викликів XXI століття. *Академічні візії* 2022. № 14. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7508256>
3. Raza A., Hussain N. Problems and challenges of future medical education: current state and development prospects. *Futurity Education*. 2022. Vol. 2 (3). P. 31–43. DOI: <https://doi.org/10.57125/FED/2022.10.11.32>